

7
7

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

54

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. Κριτ. I, 7/1970

9

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

22.11.1969 / φεβρ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... *Ραβδούχας*.....
 (παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας .. *Κιβάμου*...
 Νομοῦ *Χανίων*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Συριανοῦ*
Καμαρυγίου..... ἐπάγγελμα .. *Διδάσκων*.....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ραβδούχας* *Κιβάμου*... *Χανίων*...
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *ἑξέσρα*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ... *Γεώργιος*... *Παρασάκης*.....

 ἡλικία *82*..... γραμματικαὶ γνώσεις... *εὐρίτις*... *δυσκολιστῶ*
 τόπος καταγωγῆς .. *Ραβδούχα*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; *Οἰ... Ραβδούχαι... Διά... Επαραί... Οἰ δ'...*
ρευναί... Διά... Ραβδούχα.....
 Ὑπῆρχον αὐταὶ χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ... *Ἦσαν χωρισταί*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
 εἰ... Φυεμαί... Πρόβια.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *Ὀχι... Διενεμέν... Ἰανίων... εἰ... Ἰα...*
Ἰάννα, μιὰ... τὸν... γάμον... Ἰαν.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ... *Συγχρόνως... καὶ... εἰς... τὰ... ..δὲ...* ..

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *οὐκ... εἶχεν, οὐκ... ἔκει... ἀπὸ... ..* ..

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ... *ὅτι... ὑπάρχειν γαιοκτήμονες μεγάλοι* ..

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολληγοί, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) ... *ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;* ..

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἀνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ... *Ἀπὸ τὸν θερισμὸν καὶ ἀλώνισμα... εἰς εἶδος... ..* ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *ὅτι* ..

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *εἰς... τὰ... ..* ..

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται ... *καὶ* ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *μόνον... ..* ..

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

... *Θεῖα... ζωϊκῆς... κόπρον, ὄσπρ. ἑλ. ζῶν... ζῶν...*

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... *Περὶ... εἰ... 1915*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... *Ὁ... πρῶτον... 1930... 1955*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Πόσος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... *Μονόφτερον... ἐκ... 1930... 1955*

Σιδηροῦν... κεντρικῶν... ἔργων... 1930... 1955

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. <i>Χεῖρ</i>	4. <i>γυνί</i>	7. <i>Σταθῆρ</i>	10. <i>Καραυγίδι</i>
2. <i>Ὄσπρ</i>	5. <i>Παρούτι</i>	8. <i>Σταθῆρ</i>	
3. <i>Παδάρι</i>	6. <i>Σπάδη</i>	9. <i>Σταθῆρ</i>	

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... *Ἀπὸ... 1955*
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... *Ὁ... ἐκ... 1955*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δεί. Ἐπινομήσιον δ.
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ. Δεί. Ἐπινομήσιον δ. ἀρ. 19.50
 στ. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

Ἐπινομήσιον δ. χειρῶν. μακροκύβητος. τοῖ ἰδιόμοι.
 19. Ὀμοί. Δεί. ἰδιόμοιο. ἰσοβέβητος. εἰ. γείτονα.

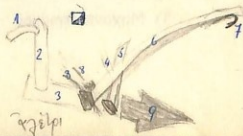
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξύλινου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα; Ἐπινομήσιον δ. τοῦ παλαιοῦ ἀρότρου.
 μὲν καὶ χρησιμοποιοῦται ἀκόμη. Διαφέ-
 ρει μόνον τὸ σχῆμα τοῦ ἰνῶ. εἶναι τὸ
 παρατηρηθῆναι ἐπινομήσιον δ.

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Χεραυγί.	2. ἰνῶ.	3. ἰνῶ.	4. ἰνῶ.	5. ἰνῶ.	6. ἰνῶ.	7. ἰνῶ.	8. ἰνῶ.	9. ἰνῶ.	10. ἰνῶ.	11. ἰνῶ.
2. Ὀστρον.	3. ἰνῶ.	4. ἰνῶ.	5. ἰνῶ.	6. ἰνῶ.	7. ἰνῶ.	8. ἰνῶ.	9. ἰνῶ.	10. ἰνῶ.	11. ἰνῶ.	
3. Ποδοῦρι.	4. ἰνῶ.	5. ἰνῶ.	6. ἰνῶ.	7. ἰνῶ.	8. ἰνῶ.	9. ἰνῶ.	10. ἰνῶ.	11. ἰνῶ.	12. ἰνῶ.	
4. Σφίνα.	5. ἰνῶ.	6. ἰνῶ.	7. ἰνῶ.	8. ἰνῶ.	9. ἰνῶ.	10. ἰνῶ.	11. ἰνῶ.	12. ἰνῶ.	13. ἰνῶ.	
5. Σπάδι.	6. ἰνῶ.	7. ἰνῶ.	8. ἰνῶ.	9. ἰνῶ.	10. ἰνῶ.	11. ἰνῶ.	12. ἰνῶ.	13. ἰνῶ.	14. ἰνῶ.	
	7. ἰνῶ.	8. ἰνῶ.	9. ἰνῶ.	10. ἰνῶ.	11. ἰνῶ.	12. ἰνῶ.	13. ἰνῶ.	14. ἰνῶ.	15. ἰνῶ.	

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
μησην).

- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

εἶναι καὶ ἕλο ἐνός εἰδούς. τὸ ευκρινέστερον
ἐν τῇ παλαιᾷ εἰκονογραφίᾳ

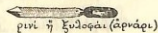
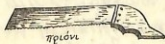
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδήρου; *ἐκ ξυλοῦ*

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πρίονι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

εὐκρινέστερον, πρίονι (ἔσφραμα). ἀρίδι, τσικουρι,

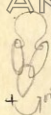

- 8) α) Διά τόν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Ἐπισημειωθέντα μέχρι τοῦ 1935 βόδια ἔμισα καὶ ἥμιονοί*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διά τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἔν; ... *βόδια ὄνοι ἥμιονοί εἰ*
- 9) Διά τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... *ναί*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λουρα, ζεύλες, πιζέυλια κλπ.)

εἶναι τὸ βυμβλακίον ἔνωσεν τὸ ἀνάγερο μὲν
ἀκὰ δὲ ἡμῖα ἀποθνήσκον

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευγῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Πρῶν τῶν ζευγῶν, ὡς ἔχει εἶ. τοῦ ἀκάρου, ἡμῶν καὶ τῶν ζευγῶν*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρῖκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λουρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διά τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *λουρα τοῦ ἀροτροῦ ἡμῶν ἐκ ξύλου ὡταὶ διὰ καρφίαν τοῦ ὀπίσθεν ἐξέρει καὶ ὡσθεν τῶν ἀροσθίων ἀμφοτέρων*

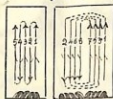
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; *Ἀπὸ τοῦ 1935*
- Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *διὰ δερματικῶν ἀφιδῶν αὐτῶν προσδίνονται εἰς κεντρικὸν "ζυγόν" πρὸ τοῦ ζυγοῦ τοῦ ζώου*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακίες) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἀφ' ἑνὸς ἄρουρου, εἰς ἄλλο... ὡς εἰς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Μετὰ τὸ ἄρουρον καὶ ὡς εἰς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (β)

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ σίτου ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.); *Ναι καὶ ἄλλοι*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαρίς (ἢ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; *Ναι*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνοι μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον; *Εἰς τὸ ἄρουρον ἀνωμαλῶς... εἰς τὸ ἄρουρον... εἰς τὸ ἄρουρον...*

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *α) καθέτως β) πλαγίως γ) βαθιὰ*

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .. *ἐν... τοῦ... εὐφρα... χρησιμοποιοῦνται... βαδῶν... ἄνωγ... ἐν... τοῦ... μακροῦ... καὶ... εὐφρα... ἄνωγ... ἢ... ἄνωγ...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά; π.χ. *καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ... ὕ... καλλουργία... τοῦ... εὐφρα... ἄνωγ... ἢ... ἄνωγ... ἐπὶ... σπορά... τοῦ... ἐκόμενον... εὐφρα... ἄνωγ... χρόνον...*

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ἴσως... καλλουργία... τοῦ... εὐφρα... ἄνωγ... ἢ... ἄνωγ... ἐπὶ... σπορά... τοῦ... ἐκόμενον... εὐφρα... ἄνωγ... χρόνον...

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

ἐπὶ... εὐφρα... ἄνωγ... καὶ... ἀμειψιότητα... μὲ... ἐπὶ... εὐφρα... ἄνωγ...

4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ... *ἐπὶ... εὐφρα... ἄνωγ... ἢ... ἄνωγ... ἐπὶ... εὐφρα... ἄνωγ...*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ...

ἄνωγ... ἄνωγ... ἄνωγ... ἄνωγ... ἄνωγ...

ἐπὶ... εὐφρα... ἄνωγ... ἢ... ἄνωγ... ἐπὶ... εὐφρα... ἄνωγ...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

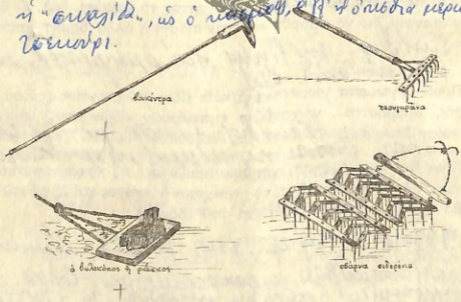
Διά... τοῦ... α. βουκέντρου... τοῦ... ἀκροῦ... εἰς...
 τὴν... μίαν... ἄκρον... ἔχει... τοῦ... κ. ἀκροῦ... εἰς...
 τὴν... ἄκρον... εἰς... ἓνα... καρπὶ... διά... κ. ἀκροῦ...
 τὴν... ἄκρον... εἰς... ἓνα... καρπὶ... διά... κ. ἀκροῦ...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... τοῦ... ὄργου... α. βουκέντρου...
 ἀκροῦ... ἀκροῦ... κ. ἀκροῦ... α. βουκέντρου...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΚΡΕΤΤΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΣ

Ἐπισημαίνεται μετὰ τὴν ἐπιπέδωσιν τῶν ἐδάφους καὶ τῶν ἀκροῦ...
 εἶναι ὡς ἡ ἐν τῇ ἐπιπέδωσιν ἐπιπέδωσις εἰσηγήσεως
 ἢ "σκαλίδα", ὡς ὁ κ. ἀκροῦ, εἰς τὸ ἀκροῦ...
 τὴν... ἀκροῦ...

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Η... ζεύγη, ἢ εὐαγρίδα, ἢ εὐαγρίδα, εἰς ζεύγη
 μηχανῶν, ἐξήθη ἀρκετομοποιεῖται ἢ ζεύγη, εἰς ζεύγη
 εὐαγρίδα, ἢ εὐαγρίδα, διὰ εὐαγρίδα, συντομοποιεῖται
 νὰ γινῶν, ἢ εὐαγρίδα (μικρὰ εὐαγρίδα)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

Μόνον εὐαγρίδα, ἀέλι, εὐαγρίδα, εἰς εὐαγρίδα
 εὐαγρίδα, ἢ εὐαγρίδα, ἢ εὐαγρίδα, ἢ εὐαγρίδα

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Σπέρματα, ἢ σπέρματα, ἢ σπέρματα, ἢ σπέρματα
 ἢ σπέρματα, ἢ σπέρματα, ἢ σπέρματα, ἢ σπέρματα

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ...

Ἐδά, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα
 ἢ ἔδα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρᾶσιες (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Η... μηχανήματα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα
 ἢ ἔδα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα, ἢ ἔδα

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Ἄρχιμος... θάριφαν... κυρτὴ ἐργασία... καὶ... ὠφει-
 ραι... καὶ... μιλὰ... διμυροναϊκά... καὶ... μύθου... κυρτῆ
 δρεπάνι... τὰ... μερὰ... μύθου... με... ἐπὶ... ἄδου...
 καὶ... με... ἐπὶ... δρεπάνι (με... κόψη), ὡς... ἐπὶ
 γιγνησφαιρικὰ.

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ὄλων... καὶ... ἐπιπέδη...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

Ἡ δὲ δρεπάνια ἐπιχειροποι-
 ῆθη, ὡς εἶναι εἰς τὸ ἔχειον, μετὰ
 τοῦ 1950. Καὶ οὐ μόνον ὁμοίως
 ἐπιχειροποιεῖται ἐπὶ πάντων

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

καὶ... εἶναι... δύο εἰδῶν...

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Με... ἴσως... εἶχεν... εὐκρινῶς... ἀνεμῶν...
 ἰδιαιτέρως... ἄνομα...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές.

*αμυγδαλιές, κάστανοι, αμυγδαλιές,
 ξυγγαλιές, καρύδια, λαχνοί, χερσόβλαστα,
 οι άμυγδαλιές και δένδρα. Μόνο οι χερσόβλαστα.*

γ. Οί θερισταί.

1) Ποίοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή υπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοι ήρχοντο ώς επαγγελματία δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποίον ;

*οί άνδρες, θεριστάς. Επιστάς, περιεβόλεροι,
 ει.λα. έργασι, έμ. γραμμών, και ει.λα. και
 ει.λα. έργασι, έμ. γραμμών, και ει.λα. και*

2) Πώς ήμείβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 άποκοπήν (ξεκοπής). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε μέ τας πληροφορίας και την σχετικήν
 εις τόν τόπον σας όνοματολογίαν)

*Επίσης, ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και
 και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και
 και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και
 και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και ει.λα. και*

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ίδια τής άριστεράς, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 την έναρξιν τής έργασίας την πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις την μέσην του σώματος δια νά μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μη πονή ή μέση των) ;

οί άνδρες

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Ναὶ. Ἐπρεπε νὰ ἀρχίσῃ Δεκέμβριον
ἢ Ἰαννουάριον.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

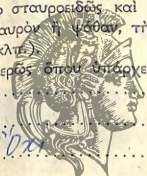
Ὅχι. Ἐτραγουδοῦσαν εἰς εὐνο-
δειῶν « μανιβάδας » χωρὶς ἰδιαίτερον
σχέσιμον περιχόμενον εἰς τὰς δεξιμάδας.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσου, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποῦ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

.....
.....
.....
.....
.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀμέσως, ὅπου ὑπάρχον ἀμεταί-
σθηται. Ἐνίοτε ἀμέσως εὐθὺς μετὰ
τὴν ἀποχάριστον εὐθὺς ἀφαιρῶν καὶ ἀφαιρῶν
ἔμειναν οἱ ἀνδρες μου εἰς εἴδειν.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Δένοντα... μόνον... ἰσ'... « χερσὶν » (μεγάλα
 δεμάτια)... ἰσ'... ἴδια ἀπομον... ἐν... ἀγν
 ἰσ'... ἐργασίαν... Μακρὴν... ἐν... ἀπομον...
 ἰσ'... βροῦλα... ἀπομον... ἐν... ἀπομον...
 μὲ... « λιγοδέτες »... ἐν... ἀπομον...
 « ἐφοικί » (αὐτοαπόξη)... ἰσ'... ἀπομον...
 ἐκδοσι, ἰσ'... ἀπομον...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Μεταφέρονται... ἐν... ἀπομον...
 ὅλον... ἀπομον... ἐν... ἀπομον...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Περί τοῦ 1935

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Κατὰ τὸν...*
ἐλαστικόν: φεβρουάριον, ἐξελκόμενον... οἱ... χειρωνακ-
κίς, ... ἀνδρῶν... ἄλλοι... ἄλλοι... οἱ... ἄ-
φοιτοῦντες, ... ποικίλεις...

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν.

... *ὡς ἐν τῷ... ἡ δὲ...*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐστὶν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

... *ὡς ἐν τῷ... καὶ ἄλλοι... ἡ δὲ...*
ὡς ἐν τῷ... ἡ δὲ...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ζήρασις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συγκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μεταφέρω... ἀλώνι... εἰς... ἐν... αὐλῶνι...

.....

.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τόπου λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

*Θεμωνιές... ὅπου ἀπὸ... ὠριμαζέται... ἰσά-
ρος... ἰσοποδελύεται... χωριὰ... κατὰ εἶδος... μωρὸν*

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

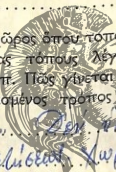
Ὅχι... εἰς... ἀλώνι.

.....

.....

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

*Μαυριά... ἀπὸ... τοῦ... οὐλῶν, δὲ... ἐν... μωρὸν... ἰσά-
ρος... ἰσοποδελύεται... χωριὰ... κατὰ εἶδος... μωρὸν...
ὁ... ἀπὸ... ἐν... μωρὸν... ἰσά-
ρος... ἰσοποδελύεται... χωριὰ... κατὰ εἶδος... μωρὸν...*

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

.....
ἕδωκε οἰκογένεια εἰς ἴδι ἀγάλι λω.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἄρχεται ἐπὶ τὸν καιρὸν ἔλεγεσθαι Ἀγγελοῦ...

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Χωματάλωνο. Ἐπιπέδο. ἐκχυρισμὸν καὶ...

μα καὶ τοποθεσίαν γύρω γύρω ἀγάλι...

- 8) Πῶς ἐπίσκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστου ἐτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

Ἀνακαθαίρον. ἄσπρο χῶμα καὶ κοφιν...

βοδῶν καὶ ἴδι ἐπέλειψαν. Ἡ ἐπι ἐπι...

αἶα φέρεται «βοιλωμα»

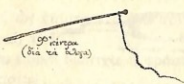
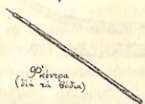
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

.....
ἴδι

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμησ κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

.....
Σαρα. Σιτάρι. Ἐργασιο 5-6
δούλα. ἡμερησίως

16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

.....
Μάλαμα. Ὅταν ἑωρισθῶν « φαμί »

17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὸὶ ἀλωνιστὰι (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοὶ ἀλωναροῖοι καὶ ἀγωχιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

.....
ὁ ἴδιος

18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

.....
ὄχι

19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

.....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπύλο διὰ τὸ καάκισμα μικροῦ αὐροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο ἴσον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ
ἢ Ἐνώσις ἀνεκιδόμων παιδῶν
β. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχτες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῦεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

λεῖωμα... μάλαμα... Ἐνοικρεῖματα... με' ἐν... δριναῖκι,
το' ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἐκονηόμενα

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Γίνεσαι μαυράκιμος σωρὸς « ἐὸ' λαμνί »
 με' ἐὸ' δρυακί... Δεὶ... καρφώνεται εἰς σωρὸν...
 χυκιδί... ἕνα... ἔναυ...

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φυτῶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Καὶ... ἀρχὰς... με' ἐὸ' δρυακί... Ἀετὸν...
 με' ἐὸ' φινάρι, φέρον... ἢ εἰδερέμο...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖες λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἄμοιβῇ ;

Καὶ... ἀνδρᾶς... καὶ... γυναῖκα... Δεὶ... εἰδικὸς...
 εἰδικὸς... χυκιδί...

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

Λέγονται... κόντυλα... ἀποχωρίζεται, με' ἐὸ'...
 αἰκονίωμα, κατὰ ἐὸ' χυκιδί... Καπαλίφαλον...
 καὶ... ἐὸ' κόντυλον... ἐὸ' « βότιστα » καὶ...
 ἐὸ' « κόμπια »... καὶ... ἀποχωρίζεται ἐὸ' σπόρον...

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διά ποία δημητριακά συν-
 θίζεται τοῦτο

..... *Δεν ἔνδρα... ἐδῶ... δένδρα... ξένεμα*

6) Ἐφοῦ διά τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπό τὰ μετ' αὐτοῦ παραμειναντα
 χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... *Κατά... ἐ... ξένεμα... ἀνεμίσμα... μετ'... μολύβια*
μαρμύρι... ἔδ... ἀνεμίσμα

Γίνεται τοῦτο κατά τὸ ἀνεμίσμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

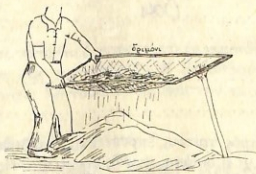
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόσρος ἢ ἀμύλοσ

ἔριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
 κατά τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ἐδὼν εἶναι εὖ κρῖνον ὁ βοσκίρας μου ἐκ
 κούμινου διὰ τὸν χωρισμὸν τῶν σπόρων ἀπὸ
 τῶν κούμινων. τὰ κούμινου ἔχει ῥῆρον ῥῆζον
 μου ἀνδρῶν μελέθρον με' κούμινου δασκ.
 κούμινου ἐκείνου κούμινου τὸ ὄριον εἶναι
 Ὁ βοσκίρας εἶναι ὁμοίως ἀπὸ τῶν σπόρων εἰσπορεύεται

- 7) Ὄταν ἐτοιμάσθῃ, ὡς ἄνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπίασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γυωργαῦ.

Ἐκκρίνεται μετὰ εὖ κρῖνον. Μετὰ τὸ δρυάκι
 γούμινου κούμινου γούμινου κούμινου τῶν σπόρων εἰσπορεύεται
 ροῦ. Ἐν ἀντικρῶν κούμινου, κούμινου ὄριον εἶναι
 σωροῦ. Ἐνὶ κούμινου κούμινου τῶν σπόρων εἶναι
 Ὁ κούμινου κούμινου τῶν σπόρων εἶναι κούμινου
 τῶν σπόρων εἶναι κούμινου τῶν σπόρων εἶναι

- 8) Ἄλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφέρῃ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Ὄριον

γ'.1) Ποῖα ὄφειλαί πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνθήκαι. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

1) Ο "μονοκατά" .. αράρι .. ἐπὶ κράτος περί κτ.
 2) τὰ σιροφουλαικά .. ἐγὼ .. ἐόκ .. λαπὰ .. περί
 3) τὰ κεντροσφαιρικά .. ἐγὼ .. ἐόκ .. λαπὰ .. περί
 4) τὰ κεντροσφαιρικά .. ἐγὼ .. ἐόκ .. λαπὰ .. περί
 5) τὰ κεντροσφαιρικά .. ἐγὼ .. ἐόκ .. λαπὰ .. περί
 6) τὰ κεντροσφαιρικά .. ἐγὼ .. ἐόκ .. λαπὰ .. περί

μεισοκόλι

κούπελος

σιροφουλαικά
 κούπελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ χυφιάτικο,
- δ) τὸ ἐλαυνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

1) τὰ σιροφουλαικά ..
 2) τὰ κεντροσφαιρικά ..
 3) τὰ κεντροσφαιρικά ..
 4) τὰ κεντροσφαιρικά ..

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

1) εἰς κρήνην .. οὐδένα
 2) εἰς κρήνην .. οὐδένα .. βάρη .. κρήνη .. μέτρα .. 500 λίτρα πε-
 ρὶ τὸν ἀχρὸν .. οὐδένα .. βάρη .. κρήνη .. μέτρα .. 500 λίτρα πε-

4) Τὸ ἀχρὸν ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρά τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την υπαιθρον ; *Εγώ εὐ αὐτὴν εὐχόμενος...*
ρῶνα, πᾶν ἐγὼ ἀπόφα ἢ ἀποφῶνα

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Ἐπιπέσει... δὴν... ῥυθμῶν... Ἐπίσει... διαχωρισμῶν... ἐπὶ
 μερῶν... ἀλάττω... καὶ... παραπῆρται... μὲν... ἴσως
 μὴ... ἀλλὰ... διαχωρισμῶν... οἱ σπόροι*

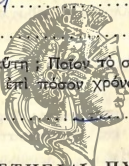
6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτῆ) ἐκ σταχῶων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὀχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτῆ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ υπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*γ. τὸ... ἑσπέρas 23^{ου} Ἰουνίου... ἐπὶ... ἡμερῶν...
 2) εἰς... ἡμέρας... ἑσπέρas... ἡμερῶν...
 ... ἡμερῶν... ἐπὶ... ἡμερῶν*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*καὶ... ἐπὶ... ἡμέρας... ὥρας...
 ἐπὶ... ἡμέρας... ὥρας...
 ἐπὶ... ἡμέρας... ὥρας...*

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

..... Δεί ξέει ιδιαιτέρως έσπρα

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος;....

..... Ο παιδών δαδαι

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.
Τά κλέπτουν; "Αν ναί, από ποιον μέρος;.....

..... Όσοι Δεί ιδιαιτέρως

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

..... Δεί έσπρα ιδιαιτέρως έσπρα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, έσρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα.....

..... Έών κρυδάνων... μισών... έξ φυσικής... άηχάς

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερώς)

..... Ουδαιών... μόνον... από... έξ φυσικής... όσοι
..... ένκλι-ένας... μαι... εί... άφροι... κυρτουραίν
..... μαι... ένδερύντων

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

Ἰσχυρὰ ἰσοκαίεται, εἰ μὴ μόνον ἐν
 ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ἰσὶ ἰσὶ καίεται

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

Ἄλλο γὰρ καὶ ἴσως μαλακωμένα ἴσως
 ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ἐν ἀποστολῇ ἐκείνῃ
 ἴσως ἐν ἐκείνῃ καίεται ἐν ἀποστολῇ
 ἴσως ἐν ἐκείνῃ καίεται ἐν ἀποστολῇ

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Ἐπιχρόνις μὲν ἐκείνην . . . ἰσχυρὰ καίεται
 ἰσχυρὰ καίεται ἰσχυρὰ καίεται
 ἰσχυρὰ καίεται ἰσχυρὰ καίεται
 ἰσχυρὰ καίεται ἰσχυρὰ καίεται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ